

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра міжнародного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
« _____ » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський рівень)

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Освітня програма – «Міжнародне право»

Факультет міжнародних відносин

2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія міжнародного права» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань – 29 «Міжнародні відносини», спеціальності – 293 «Міжнародне право» факультету міжнародних відносин. Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2023. 26 с.

Розробники:

Земан Ігор Васильович, к. ю. н, доцент кафедри міжнародного права

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародного права

Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.

Завідувач кафедрою міжнародного права

_____ (Репецький В. М.)

“29” серпня 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія міжнародного права» розроблена відповідно до освітньої програми «Міжнародне право» підготовки бакалаврів спеціальністю – 293 «Міжнародне право» галузі знань – 29 «Міжнародні відносини».

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 29 міжнародні відносини <hr/> (шифр, назва)	Нормативна	
Модулів – 1	Напрямок 293 <hr/> (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування) Міжнародне право	перший	-й
Курсова робота		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин - 120		1-й	-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	32 год.	год.
		<i>Семінарські заняття</i>	
		32 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		56 год.	год.
Вид контролю: іспит			

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – аналіз та вивчення формування та дії основних галузей міжнародного права впродовж історичних періодів розвитку людства. Історія міжнародного права повинна сформувати у студентів знання щодо основоположних наукових ідей правового регулювання міжнародних відносин на етапах історичного розвитку, зародження, становлення та розвитку його категорій, інститутів та галузей.

Завдання навчальної дисципліни:

- дослідження поняття та періодизації історії міжнародного права;
- характеристика історичних етапів міжнародного права;
- виокремлення особливостей розвитку науки міжнародного права;
- виділення характерних рис розвитку основних галузей міжнародного права.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 2. Знання і розуміння предметної сфери та розуміння професійної діяльності;

ЗК 5. Здатність застосовувати отримані знання у практичних ситуаціях;

ЗК 10. Здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його постійного розвитку, дотримуватися принципу верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 11. Здатність цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність;

ЗК 13. Здатність зберігати і примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку міжнародного права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК 3. Здатність відстоювати національні інтереси власної держави за допомогою міжнародно-правових інструментів;

ФК 6. Здатність застосовувати методи міжнародного приватного права при захисті громадян України та юридичних осіб за кордоном;

ФК 7. Здатність до юридичного обслуговування основних видів зовнішньоекономічних операцій та міжнародної економічної діяльності;

ФК 8. Уміння вести дипломатичне та ділове листування, опрацьовувати міжнародні документи: договори, акти міжнародних організацій, рішення міжнародних судових органів,

аналізувати їх зміст і юридичну природу, складати проекти і супровідну документацію українською та іноземними мовами;

ФК 9. Дотримуватись основних норм дипломатичного та ділового етикету, враховувати особливості культури та менталітету представників іноземних держав;

ФК 12. Здатність аналізувати договірний та інституційний механізм правового регулювання європейської інтеграції, вміння аналізувати практику рішень Суду ЄС та національних судів держав-членів;

ФК 13. Здатність адаптувати та використовувати міжнародно-правові норми та принципи у національній правовій системі;

ФК 15. Здатність розуміти особливості міжнародно-правових явищ, прогнозувати основні напрямки розвитку міжнародного права;

ФК 16. Уміння розробляти юридичну позицію в інтересах клієнта, а також контраргументи проти позиції опонентів; проводити дискусію з міжнародно-правових та загально-юридичних питань.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти **повинні знати:**

- критерії класифікації періодів історії міжнародного права;
- характерні особливості історичних етапів розвитку міжнародного права;
- особливості розвитку науки міжнародного права;
- історію формування основних галузей міжнародного права.

У процесі вивчення початкової дисципліни студенти **повинні вміти:**

- аналізувати міжнародні документи;
- відстоювати національні інтереси власної держави за допомогою використання аргументів з історії міжнародного права;
- дотримуватись основних норм дипломатичного та ділового етикету враховуючи історичні особливості формування таких норм залежно від регіону світу;
- здатність розуміти особливості міжнародно-правових явищ, прогнозувати основні напрямки розвитку міжнародного права на основі здобутих знань історії міжнародного права та його науки.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Проводити збір та аналіз матеріалів з різних джерел;

ПРН 6. Визначати політичні, дипломатичні, суспільні, економічні й інші ризики, пов'язані з заходами міжнародно-правового характеру, взаємодіяти з фахівцями відповідних галузей при обранні засобів мінімізації таких ризиків;

ПРН 15. Здійснювати діяльність у дипломатичній та інших сумісних до міжнародного співробітництва країнах;

ПРН 18. Виявляти знання та розуміння стосовно міжнародно-правових доктрин, цінностей, принципів функціонування національної та міжнародної правових систем.

Навчальна дисципліна «Історія міжнародного права» знаходиться в тісному зв'язку з навчальними дисциплінами: «Дипломатична історія України», «Міжнародне публічне право», «Історія української та зарубіжної культури», «Країнознавство», «Вступ до спеціальності «Міжнародне право»», «Правові системи сучасності».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема № 1. Історія міжнародного права: ключові категорії та методологія (2 год.)

Поняття міжнародного права, історії міжнародного права. Історія науки міжнародного права. Різноманітності підходів у визначенні.

Поняття, природа та сфера дії міжнародного права. Роль, цілі та завдання історії міжнародного права.

Методи дослідження історії міжнародного права. Періодизація історії міжнародного права. Теорії виникнення міжнародного права.

Передумови виникнення міжнародного права. Концептуальні підходи до проблем зародження міжнародного права.

Тема № 2. Міжнародне право стародавнього світу (2 год.)

Особливості формування міжнародного права у країнах стародавнього Сходу. Обумовленість стародавнього права територіальним походженням. Особливий вплив релігії на характер міжнародно-правових відносин в державах Месопотамії та Єгипті. Основний зміст та спрямованість міжнародно-правових відносин в Стародавній Індії. Вчення Конфуція та його вплив на характер міжнародно-правової політики Китаю. Поліс як самодостатня політична організація та суб'єкт міжнародно-правових відносин. Наука міжнародного права в Стародавній Греції. Міжнародне право стародавніх Греції та Риму.

Особливості стародавнього міжнародного права: регіоналізм, релігійність; звичаєво-правовий характер; відсутність системи міжнародного права; неоднаковий міжнародний статус суб'єктів міжнародного права.

Тема № 3. Особливості міжнародного права епохи Середньовіччя (2 год.)

Падіння Західної Римської імперії як передумова становлення середньовічної системи міжнародно-правових відносин. Основні засади і принципи міжнародного права Середніх віків. Середньовічне міжнародне право у Європі. Проблеми суб'єктів міжнародного права та

їх персоніфікації. Вплив релігії на розвиток міжнародного права. Верденський договір 843 р. Ранньофеодальна держава франків та її вплив на формування середньовічного міжнародного права. Середньовічні Франція, Німеччина, Іспанія, Італія, Англія, особливості міждержавних правовідносин.

Зростання ролі церкви в епоху середньовіччя. Папська революція (XI – XII ст.). Проникнення церкви в політичне життя держави та її вплив на практику міжнародно-правових відносин. Дипломатія римо-католицької церкви. Київська Русь, як суб'єкт середньовічного міжнародного права. Договірне право та право війни Київської Русі. Галицько-Волинська держава як суб'єкт міжнародного права. Становлення Запорізької Січі як самостійного суб'єкта міжнародно-правових відносин. Вплив держав Азії на середньовічне міжнародне право. Основні інститути середньовічного міжнародного права. Міжнародно-правові вчення Середньовіччя.

Тема № 4. Становлення та розвиток класичного міжнародного права (2 год.)

Основні етапи розвитку класичного міжнародного права. Англійська буржуазна революція та тридцятилітня війна (1618 – 1648 рр.) як передумови нового міжнародного правопорядку. Поняття та характерні риси Вестфальської системи міжнародного права. Оснабрюкський та Мюнстерський мирні договори. Вестфальський трактат як класичний міжнародний договір.

Вплив Великої французької революції на розвиток міжнародного права. Роль та значення Великої Французької Революції для формування основоположних принципів міжнародного права. Конгреси та конференції XIX ст. і їх вплив на міжнародне право. Віденський конгрес 1814-1815 рр. Конгрес Троппау-Лайбах (1821-1822 рр.). Веронський конгрес 1822 р. Адріанопольський мир 1829 р. Ункіар-Іскелеський договір 1833 р. Паризький конгрес 1856 р. Новий етап міжнародних відносин в Європі. Берлінський конгрес 1878 р.

Тема № 5. Міжнародне право XX ст. (2 год.)

Основні тенденції розвитку міжнародного права кінця XIX – початку XX ст. Гаазькі конференції миру 1899-1907 рр.

Міжнародне право у роки Першої світової війни. Версальська система міжнародних відносин. Її вплив на зміст міжнародного права. Міжнародний правопорядок у міжвоєнний період. Ключові міжнародні договори міжвоєнного періоду. Наслідки Другої світової війни для розвитку сучасного міжнародного права. Встановлення правових засад для розвитку сучасного міжнародного права. Розвиток міжнародного права у другій половині XX ст.

Розвиток основних галузей міжнародного права. Суперечності міжнародно-правових ідеологій та проблеми їх узгодження в процесі практичного застосування норм міжнародного права.

Тема № 6. Наукові погляди основоположників науки міжнародного права (2 год.)

Внесок Франсіско Суареса в дослідження науки та практики міжнародного права. Вплив Франсіско Суареса на світову науку міжнародного права. Ідея вічного миру та інші міжнародно-правові погляди Альберіко Джентілі. Внесок Гуго Гроція у розвиток науки міжнародного права. Концептуальні погляди Гуго Гроція в праці «Три книги про право війни і миру». Концепція вільного моря.

Формування природно-правового підходу в науці міжнародного права. Становлення доктрини позитивізму в міжнародному праві. Право народів у системі природного права. Інститут міжнародного права та його вплив на розвиток світової науки міжнародного права.

Тема № 7. Формування міжнародно-правового осередку у Львівському університеті (2 год.)

Започаткування науково-викладацької діяльності з міжнародного права у Львівському університеті на початку ХІХ ст.

Густав Рошковський та його ідеї з міжнародного гуманітарного права, дипломатичного і консульського права, права міжнародних організацій та зародження правового регулювання повітроплавання.

Зігмунт Цибіховський та його міжнародне воєнне право, перший підручник міжнародного права та наукові розробки з міжнародного кримінального права.

Станіслав Дністрянський і його вчення з міжнародного публічного та приватного права. Проект Конституції Західноукраїнської народної республіки.

Тема № 8. Особливості формування школи міжнародного права та міжнародних відносин у Львівському університеті у міжвоєнний період (2 год.)

Людвік Ерліх та діяльність кафедри міжнародного права. Доктрина нового позитивізму Людвіка Ерліха. Основні напрямки дослідження Львівської школи міжнародного права: теорія міжнародного права, міжнародне правосуддя, право міжнародної безпеки, суб'єкти міжнародного права, захист прав людини, право міжнародних договорів, авіаційне право. Дипломатичні студії - Львівська школа дипломатії міжвоєнного періоду.

Олександр Марітчак український юрист-міжнародник, адвокат та громадсько-політичний діяч міжвоєнного та повоєнного періоду.

Тема № 9. Вплив Львівської школи міжнародного права на формування концепцій основних міжнародних злочинів та міжнародного захисту прав людини (2 год.)

Герш Лаутерпахт автор ідеї міжнародної правосуб'єктності індивіда, суддя Міжнародного Суду ООН, співавтор концепції воєнних злочинів та злочинів проти людяності. Рафал Лемкін – творець терміну геноцид та співавтор Конвенції про запобігання злочину геноциду і покарання за нього. Луї Сон науковий консультант американської делегації під час розробки Статуту ООН, багаторічний професор міжнародного права Гарвардського університету, активний прихильник розробки дієвого міжнародного механізму захисту прав людини. Манфред Ляхс студент Львівського університету, суддя Міжнародного Суду ООН. Ян Карський професор Джорджтаунського університету, номінант на Нобелівську премію миру за викриття злочину Голокосту.

Тема № 10. Історія формування права міжнародних договорів (2 год.)

Історія виникнення та розвитку права міжнародних договорів. Основні історичні етапи розвитку права міжнародних угод. Поява багатосторонніх міжнародних договорів. Створення на базі багатосторонніх міжнародних угод перших міждержавних організацій. Міжнародні конференції як база прийняття багатосторонніх договорів. Формування інституту депозитарію.

Кодифікація права міжнародних договорів. Роль Комісії міжнародного права ООН у розробці джерел права міжнародних договорів. Роль тлумачення договорів у їх розвитку.

Тема № 11. Історія формування права міжнародних організацій (2 год.)

Поняття міжнародної організації. Коротка історія розвитку міжнародних організацій. Проблеми класифікації міжнародних організацій. Міжнародні адміністративні союзи. Міжпарламентський Союз. Перші міжнародні організації: Священний союз, Дунайська комісія. Міжнародний телеграфний союз, Всесвітній поштовий союз, Всесвітня метеорологічна організація. Створення Ліги Націй, Товариства Ліги Націй.

Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій у другій половині ХХ ст. Міжнародні неурядові організації.

Тема № 12. Історія формування дипломатичного та консульського права (2 год.)

Визначення дипломатії та її походження. Форми та методи здійснення дипломатії.

Співвідношення дипломатії, зовнішньої політики та міжнародного права. Основні етапи становлення та розвитку дипломатичного права. Спеціальні дипломатичні місії як попередники постійних дипломатичних представництв.

Історія розвитку консульської служби та консульського права. Особливості інституту почесного консульства. Історія діяльності у місті Львові іноземних консульських установ.

Тема № 13. Історія формування міжнародного механізму захисту прав людини (2 год.)

Закріплення прав людини у національному законодавстві як передумова формування загальних стандартів базових прав людей.

Перші проекти міжнародних документів щодо захисту прав людини. Декларація міжнародних прав людини А.Мандельштама. Внесок А. Альвареса у міжнародний захист прав людини. Декларація прав людини Г. Веллса.

Міжнародний Біль з прав людини Г.Лаутерпахта та розробка Загальної Декларації прав людини. Поступ міжнародного закріплення прав людини на універсальному та регіональному рівнях.

Тема № 14. Право війни та миру і його еволюція у міжнародне гуманітарне право (2 год.)

Філософія міжнародного гуманітарного права. Ідея та реальність «справедливої війни». Право війни та його трансформація у міжнародне гуманітарне право. Основні етапи історичного розвитку міжнародного гуманітарного права.

Внесок Анрі Дюнана у формування міжнародного гуманітарного права. Значення Червоного Хреста у розвитку міжнародного гуманітарного права. Особливості розвитку звичаєвого та договірнього права щодо регулювання збройних конфліктів та захисту його жертв.

Тема № 15. Історія розвитку міжнародного кримінального правосуддя за найважчі міжнародні злочини (2 год.)

Формування концепції міжнародних злочинів. Історія розвитку міжнародних кримінальних трибуналів. Індивідуальна кримінальна відповідальність за злочини під час II Світової війни. Нюрнберзькі принципи. Міжнародні кримінальні трибунали ad hoc у другій половині XX ст. Прийняття Римського статуту Міжнародного кримінального суду. Юрисдикція МКС та справа України.

Міжнародно-правові засади переслідування росіян за міжнародні злочини вчинені на

території України. Шляхи індивідуальної кримінальної відповідальності росіян. Спеціальний Трибунал за злочин агресії росії проти України.

Тема № 16. Тенденції розвитку міжнародної спільноти на початку XXI століття (2 год.)

Особливості побудови нового світового правопорядку. Повернення до поділу міжнародної спільноти на цивілізовані і нецивілізовані у світлі повномасштабного вторгнення та війни росії проти України.

Еволюція суб'єктів міжнародного права, нові погляди на місце індивіда та наднаціональних організацій. Недержавні актори і їх вплив на міжнародне право і міжнародну політику.

Демократія і міжнародне право, виклики та ефективність концепції відповідальності держав та міжнародних організацій за міжнародні протиправні діяння.

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	ТЕМА	Кількість годин			
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Разом
Змістовний модуль 1					
1.	Історія міжнародного права: ключові категорії та методологія	2	2	3,5	
2.	Міжнародне право стародавнього світу	2	2	3,5	
3.	Особливості міжнародного права епохи Середньовіччя	2	2	3,5	
4.	Становлення та розвиток класичного міжнародного права	2	2	3,5	
5	Міжнародне право ХХ ст.	2	2	3,5	
6	Наукові погляди основоположників науки міжнародного права	2	2	3,5	
7	Формування міжнародно-правового осередку у Львівському університеті (наукові концепції та персоналії)	2	2	3,5	
8	Особливості формування школи міжнародного права та міжнародних відносин у Львівському університеті у міжвоєнний період	2	2	3,5	
9	Вплив Львівської школи міжнародного права на формування концепцій основних міжнародних злочинів та міжнародного	2	2	3,5	

	захисту прав людини				
10	Історія формування права міжнародних договорів	2	2	3,5	
11	Історія формування права міжнародних організацій	2	2	3,5	
12	Історія формування дипломатичного та консульського права	2	2	3,5	
13	Історія формування міжнародного механізму захисту прав людини	2	2	3,5	
14	Право війни та миру і його еволюція у міжнародне гуманітарне право	2	2	3,5	
15	Історія розвитку міжнародного кримінального правосуддя за найважчі міжнародні злочини	2	2	3,5	
16	Тенденції розвитку міжнародної спільноти на початку XXI століття	2	2	3,5	
	Всього за 1 семестр:	32	32	56	120

5. Плани семінарських занять

Тема 1. Історія міжнародного права: ключові категорії та поняття (2 год.)

1. Теорія історії міжнародного права.
2. Методи дослідження історії міжнародного права.
3. Історія науки міжнародного права.
4. Історичні періодизації міжнародного права.
5. Особливості виникнення міжнародного права.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Наукова література: 1; 2; 5; 24

Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література: 2; 11; 12; 16.

Тема 2. Міжнародне право стародавнього світу. (2 год).

1. Особливості формування міжнародного права у країнах стародавнього Сходу.
2. Міжнародне право в стародавній Греції та Римі.
3. Основні елементи стародавнього міжнародного права.
4. Інститути міжнародного права у стародавній період.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Наукова література: 2; 4; 5; 6; 22.

Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література: 1; 11; 20.

Тема 3. Особливості міжнародного права епохи Середньовіччя (2 год.)

1. Середньовічне міжнародне право у Європі.
2. Київська Русь, як суб'єкт середньовічного міжнародного права.
3. Вплив держав Азії на середньовічне міжнародне право.
4. Основні інститути середньовічного міжнародного права.
5. Міжнародно-правові вчення Середньовіччя.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Наукова література: 2; 3; 9; 22; 24.

Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література: 16; 20; 31.

Тема № 4 Становлення та розвиток класичного міжнародного права (2 год.)

1. Основні етапи розвитку класичного міжнародного права.
2. Вестфальська система міжнародного права.
3. Вплив Французької революції на розвиток міжнародного права.
4. Конгреси та конференції XIX століття і їх вплив на формування міжнародного правопорядку.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Наукова література: 2; 8; 22; 24.

Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література: 16; 20; 31.

Тема № 5 Міжнародне право XX ст. (2 год.)

1. Основні тенденції розвитку міжнародного права кінця XIX – початку XX ст.
2. Версальська система міжнародних відносин та її вплив на зміст міжнародного права.
3. Ключові міжнародні договори міжвоєнного періоду.
4. Наслідки Другої світової війни для розвитку сучасного міжнародного права.
5. Розвиток основних галузей міжнародного права у другій половині XX ст.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Наукова література: 2; 9; 12; 22; 24;

Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література: 5; 16; 31

Тема № 6 Наукові погляди основоположників науки міжнародного права (2 год.)

1. Вплив Франсіско Суареса та Альберіко Джентілі у світову науку міжнародного права.
2. Внесок Гуго Гроція у розвиток науки міжнародного права.
3. Формування природно-правового підходу в науці міжнародного права.
4. Становлення доктрини позитивізму в міжнародному праві.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Наукова література: 2; 8; 22; 24

Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література: 7; 16; 19; 21; 33; 35

Тема № 7. Формування міжнародно-правового осередку у Львівському університеті (2 год.)

1. Густав Рошковський та його вчення з міжнародного права.
2. Міжнародно-правові погляди Зігмунта Цибіховського.
3. Станіслав Дністрянський і його вчення з міжнародного публічного та приватного права.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Наукова література: 10; 19

Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література: 5; 24; 28

Тема № 8. Особливості формування школи міжнародного права та міжнародних відносин у Львівському університеті у міжвоєнний період (2 год.)

1. Людвік Ерліх та діяльність кафедри міжнародного права.
2. Школа міжнародного права Людвіка Ерліха.
3. Дипломатичні студії - Львівська школа дипломатії міжвоєнного періоду.
4. Олександр Марітчак український юрист-міжнародник.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Наукова література: 10; 15; 19; 25

Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література: 5; 14; 25; 29

Тема № 9. Вплив Львівської школи міжнародного права на формування концепцій основних міжнародних злочинів та міжнародного захисту прав людини (2 год.)

1. Герш Лаутерпахт як автор ідеї міжнародної правосуб'єктності індивіда,
2. Рафал Лемкін – творець концепції геноциду.
3. Луї Сон професор міжнародного права світового рівня
4. Манфред Ляхс студент Львівського університету, суддя Міжнародного Суду ООН.
5. Ян Карський професор американського президента.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Наукова література: 10; 15; 19;

Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література: 13; 14; 15; 23; 26; 27; 34

Тема № 10. Історія формування права міжнародних договорів (2 год.)

1. Виникнення та етапи розвитку права міжнародних договорів.

2. Поява багатосторонніх міжнародних договорів. Міжнародні конференції.
3. Формування інституту депозитарію.
4. Кодифікація права міжнародних договорів.
5. Роль тлумачення договорів у їх розвитку.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Наукова література: 2; 11; 16; 17; 24

Тема № 11. Історія формування права міжнародних організацій (2 год.)

1. Історія розвитку міжнародних організацій
2. Міжнародні адміністративні союзи.
3. Перші міжнародні організації
4. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій у другій половині XX ст.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Наукова література: 2; 12; 13; 17; 23; 24

Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література: 8

Тема № 12. Історія формування дипломатичного та консульського права (2 год.)

1. Походження, форми та методи здійснення дипломатії.
2. Етапи становлення та розвитку дипломатичного права.
3. Спеціальні дипломатичні місії як перші дипломатичні представництва.
4. Історія розвитку консульської служби.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Наукова література: 2; 7; 14; 17; 20; 24

Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література: 10; 29

Тема № 13. Історія формування міжнародного механізму захисту прав людини (2 год.)

1. Передумова формування міжнародних документів щодо захисту прав людини
2. Перші проекти міжнародних документів щодо захисту прав людини.
3. Міжнародний Біль з прав людини Г.Лаутерпахта.
4. Поступ міжнародного закріплення прав людини у другій половині XX ст.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Наукова література: 10; 24

Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література: 34; 37; 38

**Тема № 14. Право війни та миру і його еволюція у міжнародне гуманітарне право
(2 год.)**

1. Філософія міжнародного гуманітарного права.
2. Концепція «справедливої війни».
3. Етапи історичного розвитку міжнародного гуманітарного права.
4. Еволюція джерел регулювання міжнародного гуманітарного права.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Наукова література: 2; 21; 24

**Тема № 15. Історія розвитку міжнародного кримінального правосуддя за
найважчі міжнародні злочини (2 год.)**

1. Історія розвитку міжнародних кримінальних трибуналів.
2. Індивідуальна кримінальна відповідальність за злочини під час II Світової війни.
3. Міжнародні кримінальні трибунали ad hoc у другій половині XX ст.
4. Прийняття Римського статуту Міжнародного кримінального суду.
5. Засади переслідування росіян за міжнародні злочини вчинені на території України.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Наукова література: 2; 18; 24

Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література: 22; 32

Тема № 16. Тенденції розвитку міжнародної спільноти на початку XXI століття

(2 год.)

1. Особливості побудови нового світового правопорядку.
2. Цивілізовані та нецивілізованої народи у світлі війни росії проти України.
3. Еволюція суб'єктів міжнародного права, нові погляди на місце індивіда та наднаціональних організацій.
4. Демократія і міжнародне право.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Наукова література: 2; 24;

Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література: 8; 17; 18

6. Питання для самоконтролю

1. Теорія історії міжнародного права.
2. Методи дослідження історії міжнародного права.
3. Історія науки міжнародного права.
4. Історичні періодизації міжнародного права.
5. Особливості виникнення міжнародного права.
6. Особливості формування міжнародного прав у країнах стародавнього Сходу.
7. Характер міжнародно-правових відносин в державах Месопотамії та Єгипті.
8. Зміст та спрямованість міжнародно-правових відносин в Стародавній Індії.
9. Вчення Конфуція та його вплив на характер міжнародно-правової політики Китаю.
10. Міжнародне право в стародавній Греції.
11. Міжнародне право в стародавньому Римі.
12. Основні елементи стародавнього міжнародного права.
13. Інститути міжнародного права у стародавній період.
14. Середньовічне міжнародне право у Європі.
15. Вплив релігії на розвиток середньовічного міжнародного права.

16. Рання феодальна держава франків та її вплив на формування середньовічного міжнародного права.
17. Київська Русь, як суб'єкт середньовічного міжнародного права.
18. Вплив держав Азії на середньовічне міжнародне право.
19. Основні інститути середньовічного міжнародного права.
20. Міжнародно-правові вчення Середньовіччя.
21. Основні етапи розвитку класичного міжнародного права.
22. Вестфальська система міжнародного права.
23. Вестфальський трактат як класичний міжнародний договір.
24. Вплив Французької революції на розвиток міжнародного права.
25. Конгреси та конференції XIX століття і їх вплив на формування міжнародного правопорядку.
26. Основні тенденції розвитку міжнародного права кінця XIX – початку XX ст.
27. Версальська система міжнародних відносин та її вплив на зміст міжнародного права.
28. Ключові міжнародні договори міжвоєнного періоду.
29. Наслідки Другої світової війни для розвитку сучасного міжнародного права.
30. Розвиток основних галузей міжнародного права у другій половині XX ст.
31. Вплив Франсіско Суареса та Альберіко Джентілі у світову науку міжнародного права.
32. Внесок Гуго Гроція у розвиток науки міжнародного права.
33. Формування природно-правового підходу в науці міжнародного права.
34. Становлення доктрини позитивізму в міжнародному праві.
35. Густав Рошковський та його вчення з міжнародного права.
36. Міжнародно-правові погляди Зігмунта Цибіховського.
37. Станіслав Дністрянський і його вчення з міжнародного публічного та приватного права.
38. Людвік Ерліх та діяльність кафедри міжнародного права.
39. Школа міжнародного права Людвіка Ерліха.
40. Дипломатичні студії - Львівська школа дипломатії міжвоєнного періоду.
41. Олександр Марітчак український юрист-міжнародник.
42. Герш Лаутерпахт як автор ідеї міжнародної правосуб'єктності індивіда,
43. Рафал Лемкін – творець концепції геноциду.
44. Луї Сон професор міжнародного права світового рівня
45. Манфред Ляхс студент Львівського університету, суддя Міжнародного Суду ООН.
46. Ян Карський професор американського президента.
47. Виникнення та етапи розвитку права міжнародних договорів.

48. Поява багатосторонніх міжнародних договорів. Міжнародні конференції.
49. Формування інституту депозитарію.
50. Кодифікація права міжнародних договорів.
51. Роль тлумачення договорів у їх розвитку.
52. Історія розвитку міжнародних організацій
53. Міжнародні адміністративні союзи.
54. Перші міжнародні організації
55. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій у другій половині ХХ ст.
56. Походження, форми та методи здійснення дипломатії.
57. Етапи становлення та розвитку дипломатичного права.
58. Спеціальні дипломатичні місії як перші дипломатичні представництва.
59. Історія розвитку консульської служби.
60. Передумова формування міжнародних документів щодо захисту прав людини
61. Перші проекти міжнародних документів щодо захисту прав людини.
62. Міжнародний Біль з прав людини Г.Лаутерпахта.
63. Поступ міжнародного закріплення прав людини у другій половині ХХ ст.
64. Філософія міжнародного гуманітарного права.
65. Концепція «справедливої війни».
66. Етапи історичного розвитку міжнародного гуманітарного права.
67. Еволюція джерел регулювання міжнародного гуманітарного права.
68. Історія розвитку міжнародних кримінальних трибуналів.
69. Індивідуальна кримінальна відповідальність за злочини під час II Світової війни.
70. Міжнародні кримінальні трибунали ad hoc у другій половині ХХ ст.
71. Прийняття Римського статуту Міжнародного кримінального суду.
72. Засади переслідування росіян за міжнародні злочини вчинені на території України.
73. Особливості побудови нового світового правопорядку.
74. Цивілізовані та нецивілізованої народи у світлі війни росії проти України.
75. Еволюція суб'єктів міжнародного права, нові погляди на місце індивіда та наднаціональних організацій.

7. Методи навчання

У ході викладання навчальної дисципліни підлягають використанню методи, спрямовані на:

- формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності й відповідальності за навчальну працю;
- забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивного, дедуктивного, репродуктивного та пошукового характеру);

- а також методи, пов'язані із контролем за навчальною діяльністю студентів.

Серед методів навчання, зокрема, підлягають застосуванню наступні: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, спостереження, обговорення, дослідницькі проекти, підготовка та презентація індивідуальної роботи.

8. Методи контролю

Поточний контроль:

- усне опитування; перевірка тестових завдань; перевірка модульних завдань;
- перевірка письмових (індивідуальних, практичних) робіт, конспектів.

Підсумковий контроль: іспит

9. Розподіл балів, що присвоюються студенту

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Історія міжнародного права» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає: контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на семінарських заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань. Протягом семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи з наданою викладачем тематики з подальшою його презентацією.

При виконанні самостійної роботи студент зобов'язаний дотримуватися правил щодо академічної доброчесності та безпосередньо недопущення плагіату.

При вивченні курсу «Історія міжнародного права» студент може набрати максимум 100 балів. Максимальна кількість балів за усі види роботи студента, описані у таблиці.

Контроль семінарських занять	Тестовий контроль	Усний іспит
= 40 балів	= 10 балів	= 50 балів
За одне семінарське заняття студент може отримати максимум 2,5 балів . Усі бали за семінарські заняття сумуються в кінці вивчення даної навчальної дисципліни	Тести (кожне питання оцінюється в 1 бал) Усі бали за тести сумуються в кінці вивчення даної навчальної дисципліни	Полягає у відповіді студентом на білет, який складається з 3 питань

10. Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90 – 100	A	Відмінно	Відмінно	Зараховано
81-89	B	Дуже добре	Добре	
71-80	C	Добре		
61-70	D	Задовільно	Задовільно	
51-60	E	Достатньо		
0-50			Незадовільно	Незараховано

90-100 балів (відмінно) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні міжнародно-правових актів, національного законодавства, судової практики, наукової та спеціальної літератури. Виконав усі індивідуальні завдання.

81-89 балів (дуже добре) - виставляється студенту, який дав не цілком повну але правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні предмету. Виконав усі індивідуальні завдання.

71-80 балів (добре) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь, але не на всі питання, або відповідь не базується на всіх складових джерелах вивчення. Однак у підсумку його відповідь повинна базуватись не менше ніж на двох базових джерелах. Виконав усі індивідуальні завдання.

61-70 балів (задовільно) - виставляється студенту, який не дав вичерпної детальної відповіді на питання контрольних завдань і яка базується тільки на одному із рекомендованих джерел вивчення матеріалу. Виконав не усі індивідуальні завдання.

51-60 балів (достатньо) - виставляється студенту, який не дав вичерпної (достатньої) відповіді на питання контрольних завдань та не може назвати джерела інформації навчальної дисципліни. Виконав не усі індивідуальні завдання.

0-50 балів (незадовільно) - виставляється студенту, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, незнайомий з основною юридичною літературою з дисципліни. Виконав не усі індивідуальні завдання або взагалі нічого не зробив.

11. Рекомендована література

11.1. Базова (основна) література:

Наукова література:

1. Буткевич О. Методи дослідження історії міжнародного права: давня дискусія і нові виклики. Український часопис міжнародного права. 2022. №2. С. 9-15.
2. Буткевич О.В. Історія міжнародного права: підручник. К.: Ліра-К., 2013. 416 с.
3. Буткевич О.В. Міжнародне право Середніх віків. К. 2008. 672 с.
4. Буткевич О.В. Міжнародне право Стародавнього світу. К., 2004.
5. Буткевич О.В. Теоретичні аспекти походження і становлення міжнародного права. К., 2003.
6. Грабинський М. Римське право як основа міжнародного права. Український часопис міжнародного права. 2023. №2. С. 25-29.
7. Гулієв А. Д. Право зовнішніх зносин: Підручник. К., НАУ, 2012.
8. Дмитрієв А.І. Вестфальський мир 1648 р. і сучасне міжнародне право. К., 2001.
9. Задорожний О.В. Генеза міжнародної правосуб'єктності України: монографія. К., 2014. 688 с.
10. Земан І. В. Наука міжнародного права у Львівському університеті. Львів, 2015. 320 с.
11. Київець О. В. Право міжнародних договорів: історія та сучасність. Правове регулювання економіки. 2008. № 8. С. 51-58.

12. Колісніченко К.С. Ліга Націй у розвитку міжнародного права : монографія. О.: Фенікс, 2011. 234 с.
13. Лисик В.М. Правовий Статус Міжнародного комітету Червоного Хреста у міжнародному праві. Одеса, 2012. 208 с.
14. Ляшенко Т.М. Правовий статус дипломатичних представництв: монографія. К., 2008. 190 с.
15. Мальський М., Земан І. Львівська школа дипломатії (Дипломатичні Студії у Львівському університеті). Львів, 2020. 122 с. URL: https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Lvivska-shkola-dyplomatii_Lviv-school-of-diplomacy.pdf
16. Мережко О. О. Право міжнародних договорів: сучасні проблеми теорії та практики. К.: Таксон, 2002. 334 с.
17. Міжнародне публічне право: Підручник. 2-ге вид. / за ред. В.М. Репецького. К., 2012. 437 с.
18. Міжнародне кримінальне право (співробітництво держав у протидії злочинності) : підручник / В. А. Гринчак, І. В. Земан, І. І. Когутич, О. К. Марін. – Харків : Право, 2019. – 440 с.
19. Репецький В., Земан І. Львівська школа міжнародного права: історія і сучасність. Український часопис міжнародного права. 2018. Випуск 2. С. 12-21.
20. Репецький В.М. Дипломатичне і консульське право: Підручник. 2-е вид. К., 2006. 372 с.
21. Репецький В.М., Лисик В.М. Міжнародне гуманітарне право : підручник. К., 2007. 467 с.
22. Савчук К.О. Історія міжнародного права: курс лекцій. Київ; Одеса, 2021. 140 с.
23. Скрипник О. М. Історія міжнародних організацій. Навчальний посібник. Умань: ПП Жовтий О.О., 2011. 226 с.
24. Grewe Wilhelm G. The Epochs of International Law. Berlin/New York.: Walter de Gruyter. 2000.
25. Siła prawa zamiast prawa siły. Ludwik Ehrlich i jego wkład w rozwój nauki prawa międzynarodowego oraz nauki o stosunkach międzynarodowych, ed. Patrycja Grzebyk, Rafał Tarnogórski (Warszawa: Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 2020)

11.2. Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література:

1. Amnon Altman. Tracing the Earliest Recorded Concepts of International Law. The Early Dynastic Period in Southern Mesopotamia. *Journal of the History of International Law* 6: 153–172, 2004.
2. Andrew Fitzmaurice. Context in the History of International Law. *Journal of the History of International Law* 20 (2018) 5–30.
3. Butler W.E. “On Teaching the History of International Law” // “JUS GENTIUM”. *Journal of International Legal History*. – Vol. 3, № 2. – July 2018. – P. 553-571.
4. Christoph A. Stumpf. Christian and Islamic Traditions of Public International Law. *Journal of the History of International Law* 7: 69–80, 2005.
5. Ehrlich L. The Development of International Law as a Science. *Recueil des Cours*. 1962. Vol. 105. P. 173–265.
6. Heinhard Steiger. From the International Law of Christianity to the International Law of the World Citizen – Reflections on the Formation of the Epochs of the History of International Law. *Journal of the History of International Law* 3: 180–193, 2001.
7. Hugo Grotius. The Rights of War and Peace (2005 ed.) 3 vols. URL: <https://oll.libertyfund.org/title/grotius-the-rights-of-war-and-peace-2005-ed-3-vols>
8. Johnston D.M. The Historical Foundations of World Order. The Tower and the Arena. – Leiden, Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2008.
9. Koskeniemmi M. To the Uttermost Parts of the Earth Legal Imagination and International Power, 1300–1870. Cambridge University Press, 2021.
10. Leopolis Consulari. Сторінками історії консульського Львова / за наук. ред. Ю.Мороз, М.Мальський. Львів: «Літопис», 2013. 276 с.
11. Onuma Yasuaki. When was the Law of International Society Born? – An Inquiry of the History of International Law from an Intercivilizational Perspective. *Journal of the History of International Law* 2: 1–66, 2000.
12. Philip Allott. International Law and the Idea of History. *Journal of the History of International Law* 1: 1–21, 1999.
13. Redzik A., Zeman I. Mistrzowie Rafala Lemkina – lwowska szkoła prawa. Civilians in contemporary armed conflicts: Rafal Lemkin’s heritage; pod red. nauk. Agnieszki Bienczyk-Missala. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2017. S. 31–36.
14. Redzik A., Zeman I. Jan Kozielowski na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we. Jan Karski. Misja kompletna; red. Iwona Hofman. Wydawnictwo: UMCS, 2015. S. 89–116.
15. Sands P. East West Street: On the Origins of «Genocide» and «Crimes Against Humanity». New York, 2016. Pp. xii, 425.

16. The Oxford Handbook of the History of International Law. – Ed. by B.Fassbender, A.Peters, S.Peter. Oxford University Press, 2012.
17. Universality and Continuity in International Law. Th.Maruhn, H.Steiger (eds.).Eleven International Publishing, 2011.
18. Vattel's International Law in a XXIst Century Perspective. Ed. by V.Chetail, P.Haggenmacher. Leiden, Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2011.
19. W. Werner, A. Galán, and M. de Hoon (eds), The Law of International Lawyers: Reading Martti Koskenniemi – Cambridge University Press, 2015.
20. Гутник В.. Міжнародний кримінальний суд: навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 194 с.
21. Земан І. Вплив Луїса Сона на розвиток сучасного міжнародного права прав людини. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2016. Випуск 38. С. 246-252.
22. Земан І. Зігмунт Цибіховський – перший завідувач кафедрою права народів та міжнародного приватного права у Львівському університеті. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2012. Випуск 30. С. 210–218.
23. Земан І. Олександр Марітчак – адвокат, громадський діяч, професор міжнародного права. Видатні випускники юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка та їхня роль в історії українського державотворення : збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції (м. Львів, 24 березня 2023 р.) / І. Й. Бойко (голова редколегії), Ю. В. Олійник (відп. секр.). Львів, 2023. Вип. 3. С. 52-57. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/Konferentsiia.pdf>
24. Земан І. Студентський період життя та перші наукові кроки Рафаеля Лемкіна. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2015. Випуск 37. Частина 2. С. 31–38.
25. Земан І. В. Вихованці Львівського університету, яку здобули світову славу юристів-міжнародників. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2013. Випуск 33. С. 154–163.
26. Земан І. В. Особливості функціонування кафедри міжнародного права у Львівському університеті впродовж 1939 – 1991 рр. Наше право. 2013. №4. С. 189–195.
27. Земан І.В. Історія розвитку школи дипломатії у Львівському університеті. Наше право. 2012. №1. ч. 1. С. 175–179.
28. Земан І.В. Формування міжнародно-правових вчень у Львівському університеті. Європейські перспективи. 2012. №3. ч. 1. С. 199–208.
29. Кориневич А., Короткий Т. Спеціальний трибунал щодо злочину агресії проти України: realpolitik проти невідворотності покарання за злочин агресії. Український часопис міжнародного права. 2022. № 2. С. 33-42.

30. Рабінович П., Особа В. Професор Г. Лаутерпахт – автор ідеї та першого проекту Міжнародного білля (Загальної декларації) прав людини. Вісник Національної академії правових наук України № 4 (75) 2013.
31. Репецький В. М. Історичні умови формування теорії міжнародного публічного права. Вісник Львівського університету. Сер. міжн. відн. 2001. Вип. 3. С. 81-86.
32. Репецький В., Земан І. Кафедра міжнародного права Львівського університету: спадковість і нові підходи. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2017. Випуск 42. С. 166-172.
33. Шеретько О. Генеза закріплення прав людини у міжнародному праві. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2019. Вип. 46. С. 252–261.
34. Шеретько О. Становлення концепції міжнародно-правового захисту прав людини (перша половина ХХ ст.). Криза сучасної системи безпеки: у пошуках нового міжнародного порядку. Матеріали міжнародної наукової конференції. Львів, 4-5 квітня 2019 р. / Упорядники: М. Мальський, Р. Вовк, О. Кучик., П. Байор. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. С. 167 – 169.

13. Методичне забезпечення

Методичні рекомендації щодо підготовки та оцінки кваліфікаційних робіт; Методичні вказівки до підготовки та оцінки курсових робіт; індивідуальні завдання; ситуаційні завдання (кейси); приклади виконання типових завдань та задач; комп'ютерні презентації; ілюстративні матеріали; каталоги інформаційних ресурсів Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка, Львівської національної наукової бібліотеки ім. В.Стефаника та ін.